

הפתרון לבעיה החות'ית לא נמצא באיראן

דני סטרינוביץ | 29 בדצמבר, 2024 | גיליון 1930

באחרונה אימצו החות'ים דפוס פעולה שמטרתו להתיש את האוכלוסייה הישראלית ולהגביר כך את הלחץ על ממשלת ישראל לעצור את המערכה ברצועת עזה. לאור חוסר האפקטיביות של האסטרטגיה הישראלית הנוכחית בהתמודדות עם ארגון הטרור התימני, נכון להגביר במידה ניכרת את פעילות הקואליציה וישראל נגד הנהגת הארגון ויכולות ייצור ושיגור הטילים שלו. תקיפה באיראן, שהיא מנוגדת לאינטרס האמריקאי, עלולה לדרדר את האזור למערכה אזורית וספק אם תשנה במשהו את דפוס הפעולה של החות'ים, הרואים את עצמם כעצמאים ולא נתונים להנחיותיה של טהראן.

מאז פריצתה של מערכת "[חרבות ברזל](#)", החות'ים בתימן פועלים נגד מדינת ישראל במטרה להפעיל עליה לחץ שמטרתו סיום המערכה ברצועת עזה. מוקד הפעילות החות'ית הוא שיגור של טילים וכטב"מים לעבר שטחה של מדינת ישראל (בתחילה לאזור אילת, ועם השיפורים הטכנולוגיים שהחות'ים ביצעו - גם לעבר גוש דן), וכן תקיפות בתווך הימי נגד כל אוניה העוברת במיצרי "באב אלמנדב" ויעדה הוא ישראל.

כמענה לפעילות של החות'ים נגדה, מדינת ישראל הסתפקה בתגובות מוגבלות על בסיס יכולותיו של חיל האוויר הישראלי, אשר ארבע פעמים בשנה האחרונה הפציץ אתרי תשתית בתימן, בעיקר באזור נמל חדידה ועיר הבירה צנעא, ובתקיפה האחרונה ב- 26.12 גם נמל התעופה הבינלאומי בצנעא היה יעד לתקיפה הישראלית. פעילות זו הייתה אולי מוצלחת ברמה האופרטיבית, אבל לא באמת שינתה את המציאות הנוכחית. זאת, שכן החות'ים לא הפסיקו לירות לעבר ישראל ובפועל גרמו ל"יבושו" של נמל אילת, אשר פעילותו כיום [מושבתת](#) לחלוטין.

באחרונה אף נראה כי החות'ים עברו שלב במערכה מול ישראל והם מנסים כעת להתיש את אוכלוסייתה על ידי שיגורי טילים כמעט בכל לילה לעבר גוש דן. מבחינת החות'ים, גם אם שיגורים אלו מיוחסים להם "עושים את העבודה" שכן הם מפעילים לחץ על האוכלוסייה הישראלית: האזעקות הליליות מופעלות באזורים רחבים בגוש דן - גם לאחר יירוטים מוצלחים, מחשש לנפילתם של שברי ירוט.

בשל חוסר האפקטיביות של הפעולה הישראלית נגד החות'ים והאתגר האופרטיבי שאלו מציבים למדינת ישראל, החלו [להישמע קולות משמעותיים במערכת הביטחונית הישראלית](#) הקוראים לישראל לשקול לפגוע באיראן ובכך להוביל להפסקת השיגורים מתימן. טענה זו

מתבססת בעיקר על העובדה, שלאחר היחלשותו הניכרת של חיזבאללה ולאור תוצאותיה של ההתקפה הישראלית ב-26 לאוקטובר, איראן שפגעה קשות במערך ההגנ"א של טהראן וביכולת ייצור הטילים שלה, קל יותר לישראל לפעול נגדה ובשטחה.

עם זאת, יודגש כי גם אם אופרטיבית קל יותר לישראל לפעול בגלוי באיראן, ספק רב מאוד אם תקיפה באיראן תשנה במשהו את החישוב של החות'ים ביחס להמשך פעילותם מול ישראל. שהרי, מערכת היחסים של איראן והחות'ים [\(רחוקה מלהתאפיין כיחסי פטרון - קליינט\)](#). אמנם החות'ים נעזרים בסיוע מצד איראן לבניית כוחם הצבאי, כולל אספקת נשק אסטרטגי, אבל בכל הנוגע לקבלת ההחלטות, החות'ים מקפידים על עצמאות ולא דווקא מתחשבים באינטרס האיראני. לראיה, כאשר הממשל האמריקאי [איים על האיראנים](#) ודרש כי ילחצו על החות'ים לעצור את הירי לעבר אוניות אמריקאיות העוברות בים אדום, דבר לא השתנה. בין אם האיראנים פנו לחות'ים ונענו בשלילה ובין אם לא פנו כלל, התוצאה היא זהה – יכולתה של טהראן להשפיע על קבלת ההחלטות של החות'ים הינה מוגבלת ביותר.

החות'ים רואים בפעילות מול ישראל כ"מכניסה אותם לליגה של הגדולים", גם בעיני שאר חברות "הציר" (שרובן נמנע מהפעלת כוח מול ישראל) וגם בעיני מדינות האזור המבינות שהם כוח שיש להתחשב בו. זאת ועוד, קשה עד כמעט בלתי אפשרי לייצר "משוואת הרתעה" מול החות'ים, שכמעט אין להם מה להפסיד, והמשך פעילותם מול ישראל וארצות הברית מחזקת את כוחם גם מול האוכלוסייה המקומית [שכורעת כלכלית](#) תחת שלטונם.

ולכן, נראה שהמשך הדפוס הנוכחי של הפעילות הישראלית בתימן ואפילו תקיפה ישירה באיראן, לא ישנו באמת במשהו את המציאות הנוכחית במערכת היחסים בין ישראל לחות'ים. בנוסף, תקיפה ישראלית באיראן - סביר שתדחוף את ההנהגה באיראן לתגובה נגד ישראל, כזו העלולה לדרדר את האזור למערכה רחבה, אשר ספק רב אם הממשל הנוכחי בארצות הברית או העתידי מעוניינים בה בעת הנוכחית.

היכולת להפסיק או למצער לצמצם משמעותית את הפעילות החות'ית מול ישראל, נעוצה בשינוי המדיניות של ישראל והקואליציה בהובלת ארצות הברית בים אדום, אשר צריכה להתבסס על מספר עקרונות מרכזיים וביניהם:

א. רציפות – יש לפעול באופן רציף ומתמשך מול ארגון הטרור התימני, בין אם הוא תוקף את ישראל ובין אם לאו. הארגון ואנשיו צריכים להיות במגננה תמידית ("לחשוב הגנה ולא התקפה"). בנוסף, ישראל צריכה לבחון אפשרות להגביר את הנוכחות הקבועה באזור הים האדום ו/או לייצר רצף תקיפות בתימן, ולא להסתפק במתקפות ספורדיות, שהשפעתן מוגבלת בעליל.

ב. תיאום - לצד התגברות הפעילות הישראלית (כאשר ברור שלא ניתן יהיה לשכפל לתימן את אותו דפוס פעילות כפי שננקט בלבנון או ברצועת עזה), נדרש שינוי עמוק בדפוס הפעולה של הקואליציה שנוכחותה הפיסית ליד תימן מאפשרת לה כר נרחב לפעילות

נגד החות'ים. פעילות הקואליציה חייבת להיות אינטנסיבית יותר ולהתבצע נגד מגוון רחב של מטרות שבשימוש החות'ים. התיאום בין ישראל לבין הקואליציה צריך להיות מיטבי, בדגש על סימונם של אותם "אזורים רגישים" שפגיעה בהם עשויה להכאיב משמעותית לשלטון החות'י.

ג. גיוון מטרות - מטרות הנהגה ובניין כוח - יש לייצר תחושת נרדפות להנהגה החות'ית על ידי פגיעה בבכירי השלטון באופן רציף ומתמשך, בדגש על הגורמים מהשבט החות'י שבהובלת עבד אלמאלכ אלחות'י ואחיו, אשר אוחזים בתפקידים בכירים בהנהגה בתימן.

ד. איראן - כאמור, לא נכון לפגוע באיראן, אבל אין ספק שיש לפעול כדי למנוע את יכולתה של איראן לספק סיוע צבאי לחות'ים. זאת, על ידי פגיעה בגורמי כוח קדס האיראנים השוהים בתימן בהובלת עבדול רזא' יוסף שהלאא'י, אשר מסייעים רבות לבניין הכוח התימני.

ה. מודיעין - אחת הבעיות שמלוות את המערכה מול החות'ים היא קושי לייצר מודיעין איכותי ובזמן אמת, שיוכל לאפשר פגיעה במרכזי הכובד של השלטון. לצד בניית היכולות בתחום זה, נכון להדק את מערכת היחסים עם מדינות המפרץ, בדגש על איחוד האמירויות וערב הסעודית, שגם אם אינן יכולות לפעול במישרין מול החות'ים, עדיין תוכלנה לסייע במודיעין לאור היכרותן העמוקה עם ארגון הטרור התימני.

יודגש כי הבעיה החות'ית איננה רק אתגר עבור ישראל, ולא נכון להפוך אותה לכזו. זו בעיה של מדינות האזור וכלל של המערכת הבינלאומית, התלויה בתנועה הימית באזור "באב אלמנדב". לשם כך ולאור מורכבות הפעולה במרחק כה רב מהגבול הישראלי, נכון להסתמך, לצד פעילות כחול לבן, גם על פעילותה של הקואליציה הבינלאומית ולהגיע לסיכום עם אנשיו של הנשיא הנכנס טראמפ לגבי הצורך להגביר דרמטית את הפעלתנות של הקואליציה נגד החות'ים.

ובמבט צופה פני עתיד, גם אם המערכה ברצועת עזה תסתיים ואפילו אם החות'ים יעצרו אז את האש, בסופו של יום אין מנוס מהפלת המשטר החות'י בתימן. זו לא תהיה משימה קלה, אבל בניגוד מוחלט למדינות אחרות במזרח התיכון, בתימן יש כוחות, בעיקר בדרומה של המדינה, אשר נשענים על ערב הסעודית ואיחוד האמירויות והם יכולים לקחת אחריות עליה (הגם שישנם חילוקי דעות ביניהם לגבי איחוד בין חלקיה), בהינתן קריסת השלטון החות'י.

אם יש לקח שהחות'ים למדו מהאירוע הנוכחי, הוא נוגע ליכולתם להשתמש בכוח הצבאי שהם בנו עם איראן לסחיטת ויתורים מדיניים ממדינות האזור ובכלל. לאור זאת, גם אם הירי לעבר ישראל ייעצר זמנית, סביר שהוא יתחדש בעתיד מסיבות אחרות (למשל, בין אם בנוגע לקשר בין החות'ים לסעודים, פעילות ישראלית כנגד גורמי "ציר" אחרים). יתרה מזאת, הידע החות'י שנצבר במערכה מול ישראל עובר לגורמי פרוקסי אחרים של איראן במרחב המזרח התיכון,

דוגמת המיליציות השיעיות בעיראק, וזו עוד סיבה מדוע נכון לפעול להפלת השלטון החות'י. בהנחה שזהו יעד שניתן למימוש, הוא יהווה מכה קשה למאמצי בניין הכוח וההתבססות של איראן באזור המצרים בואכה קרן אפריקה.

בשורה התחתונה,

ברור כי לא היה די במה שנעשה עד היום כדי לשנות את המציאות מול החות'ים. נכון שהזירה התימנית לא הייתה בראש סולם העדיפויות הישראלי ולכן ישראל משלמת מחיר במובן יכולתה לפעול באפקטיביות כנגד האיום התימני, אבל הגיעה העת לשנות את המצב מיסודו - ספק אם יש אפשרות אחרת.

האתגר החות'י מחייב את ישראל להכיר בכך שהמרחק והאתגר האופרטיבי מובילים לכך שאין "זבנג וגמרנו" במערכה מול החות'ים, ועדיף שהמענה לאתגר יהיה משולב ולא על ידי ישראל בלבד. לצד בניית יכולות מודיעיניות והגברת הנוכחות באזור המצרים באופן שיקל על ישראל את הפעילות האופרטיבית הרציפה נגד הארגון, יש לדחוק בקואליציה שבהובלת ארצות הברית במידה דרמטית את התקיפות נגד בכירי השלטון החות'י ומערך "יצור האמל"ח שברשותם, תוך התבססות על מידע מודיעיני (גם) של מדינות המפרץ. מערכה אפקטיבית כנגד החות'ים, תשרת היטב גם את האינטרסים הבילטרליים של ישראל בעיקר מול איחוד האמירויות, בחריין וערב הסעודית, הרואות בחות'ים איום ממשי, ותאפשר פתיחה מחודשת של המצרים לתנועת אוניות לישראל - צעד שיתרום משמעותית גם לשיקום כלכלתה של מצרים.

עורכי הסדרה: ענת קורץ ואלדד שביט